

Asia: VN/6450/2019

Esitys alueiden kehittämistä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoja koskevan lainsäädännön uudistamisesta

I Keskeiset ehdotukset

- **Kommentteja ja näkemyksiä lakiuudistuksen keskeisistä ehdotuksista**

- kokonaisuus selkeytyy, kun lausunnolla olevien lakien rakennetta uudistetaan ja aluekehittämisen säännöksiä laajemminkin kootaan samaan pakettiin.
- Aluekehittämisen aluelähtöisyyttä ei pidä heikentää. Toimeenpanolaissa tulee edelleen kirjata maakunnan liiton tehtäväksi EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman alueellisten rahoitussuunnitelmien valmistelu, jonka hyväksyisi EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahastojen kumppanuuselimenä maakunnan yhteistyöryhmä. MYR:llä tulee säilyä päätösvalta EU-rahoituksen suuntaamisessa maakunnassa. Muuten päätösvalta siirtyy helposti maakunnan ulkopuolelle. Samalla vaarantuu pitkäjänteinen koko ohjelmakautta koskeva rahoitusraami.

II Lakiluonnos alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (Toimeenpanolaki)

- **Ovatko lain tarkoitus ja soveltamisalat selkeät? (1 ja 3 §)**

-

- **Ovatko alueiden kehittämisen tavoitteet selkeät ja kestävät pitkällä aikavälillä? (2 §)**

- pääosin ovat.
- 2§ 2 mom 1. kohtaa voisi täydentää ”1) vahvistetaan kasvua tukevaa elinkeino- ja innovaatorakennetta, alueiden älykästä erikoistumista ja taloudellista tasapainoa...

- perusteluissa s.2 voisi virkkeen ”Suurten kaupunkiseutujen rooli kansallisen innovaatiostrategian toteuttajina ja innovaatioiden kasvualustana on keskeinen” korvata seuraavasti: Maakuntien älykkään erikoistumisen strategiat ja kansallinen innovaatiopolitiikka vahvistavat erityisesti kaupunkiseutujen roolia innovaatioihin ja kansainvälistymiseen perustuvassa kasvussa.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 1

-
- **Ovatko viranomaisten vastuut ja roolit selkeästi määritelty?**
-
- **Saako 15 §:stä kokonaiskuvan maakuntien liittojen alueiden kehittämiseen liittyvistä tehtävistä?**
- tehtäviä on kuvattu melko kattavasti sisällön osalta.
- 1 mom 4 kohtaan tulee lisätä: ”Vastaa Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelmien alueellisesta valmistelusta ja alueellisten rahoitussuunnitelmien valmistelusta, sekä hoitaa sille (lain uusi nimi) laissa säädettyt tehtävät.”
- 1 mom 4 kootaan liittyvästä lakiluonnoksen perustelutekstistä tulee poistaa maakunnan liiton välittävän toimielimen rooliin liitetty kustannusvastuun siirtämistä kunnille tarkoittava maininta ”Maakunnan liiton on tehtävä vastaanottaessaan sitouduttava huolehtimaan hallinnon kustannuksista ohjelman teknisen tuen lisäksi vähintään yhtä suurella osuudella omilla toimintamenoillaan.”
- **Onko maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) rooli, tehtävät ja päätöksenteko selkeästi määritelty (17, 18 ja 19 §)**
- 18 §:ään tulee lisätä 1 mom uudeksi 2 kohdaksi: ”hyväksyä vuosittain alue- ja rakennepolitiikan ohjelman alueellinen rahoitussuunnitelma ja siihen sisältyvät rahoituksen painopisteet.”

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 2

-
- **Lakiluonnoksessa ehdotetaan, että luovutaan erityisohjelmista (osaamiskeskusohjelma (OSKE, vuosina 1994–2013), aluekeskusohjelma (AKO, v. 2001–2009) ja viimeisimpänä koheesio- ja kilpailukykyohjelma (KOKO, v. 2010–2013). Näkemyksiä ehdotuksesta tai ohjelmien tarpeesta jatkossa? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 30 §)**

-
- **Onko maakuntaohjelman asemasta säädetty riittävästi? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 34 §)**

-
- **Näkemyksiä ehdotuksesta luopua maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmasta? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 33 §)**

- Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmasta voidaan sellaisenaan luopua, mutta sen poistaminen laista ei saa heikentää rakennerahastotoiminnan aluelähtöisyyttä ja siirtää toimivaltaa keskushallintoon. Alue- ja rakennerahastopolitiikan rahastojen alueellisen rahoitussuunnitelman valmistelu tulee toimeenpanolaissa kirjata maakunnan liiton tehtäviin ja sen hyväksyminen maakunnan yhteistyöryhmän tehtäviin.

- Uutena aluekehittämisen toimintamallina ehdotettu valtion ja maakuntien välisen vuorovaikutuksen vahvistaminen aluekehittämiskeskustelu-menettelyn kautta on tervetullut uudistus. Aluekehittämiskeskustelun tavoitteellisuutta tulisi laissa edelleen lisätä ja keskusteluihin liittyvää systemaattista prosessia kehittää valtioneuvoston aluekehittämispäätöksen ja maakuntaohjelman vaikuttavan toimeenpanon edistämiseksi.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 3

-
- **Ovatko eri viranomaistahot ja yhteistyöohjelmien hallinnointi määritelty selkeästi?**

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 4

-
- **Lakiluonnoksessa ehdotetaan, että luovutaan äkillisten rakennemuutosalueiden nimeämisestä. Näkemyksiä luopua äkillisten rakennemuutosalueiden nimeämisestä? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 47 §:n 2 mom.)**

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 5

III Lakiluonnos alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta (Rahoituslaki)

- **Ovatko lain tarkoitus ja soveltamisalat selkeät? (1 ja 2 §)**

-

- **Onko viranomaisten toimivalta määritelty selkeästi?**

- pääosin kyllä.

- Koska lakiuudistuksella ei tavoitella toimivaltamuutoksia, niitä ei pidä kirjata lakitekstiin eikä perusteluihin – tähän liittyy seuraavat alla olevat liiton ja elyn toimivaltaa koskevat kommentit.

- maakunnan liiton toimivallan osalta lakiluonnokseen seuraavat muutosesitykset:

o 10§ 1 mom 1a) kohtaa tulisi täydentää muotoon: ”alueiden kestävä kasvua ja elinvoimaa sekä älykästä erikoistumista edistäviin kehittämishankkeisiin (alueellinen kehittämistuki). Kehittämishankkeessa investointien osuus voi olla enintään puolet hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista.”

o 10§ 1 mom 2) kohdan teksti muotoon: ”tukea kansallisista varoista ja Euroopan aluekehitysrahaston varoista kuntien ja kunnallisten organisaatioiden toteuttamiin alueiden kestävä kasvua ja elinvoimaa sekä älykästä erikoistumista edistäviin (yritysten toimintaedellytyksiä tukeviin) perusrakenteen investointihankkeisiin (perusrakenteen investointituki)

- 13 §:n Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimivallan osalta perustelutekstiin muutos, joka vastaa pykälätekstiä:

o ”ELY-keskus voisi myöntää tukea Euroopan aluekehitysrahaston varoista rahoitettaviin ympäristöön ja luonnonvaroihin liittyviin investointi- ja kehittäishankkeisiin. (, jotka tukevat ympäristö- ja luonnonvara-alan innovatiivisen liiketoiminnan kehittämistä ja kaupallistamista)

- **Onko toimivallasta välittävänä toimielimenä säädetty riittävästi?**

- 11§ 3 mom kestävän kaupunkikehittämisen tuen myöntämisestä on epäselvä.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 1

- EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjevalmisteluun vuosille 2021-2027 sisältyvät Itä- ja Pohjois-Suomessa rahoitettavat laajakaistainfrastruktuurihankkeet. Niiden rahoittamista ei ole huomioitu välittävien viranomaisten tehtävissä eikä perustelumuiistiossa. Niihin muutosesitykset:

- o Lain perustelutekstiin 10§ 1 mom 2) kohtaan lisäys: ” ... Perusrakenteen investointituki voisi olla esimerkiksi tiestöön, laajakaistainfrastruktuuriin, satamiin tai toimitiloihin kohdistuvia toimenpiteitä...”.
- o 13§ 2 mom lisäys: ”Euroopan aluekehitysrahaston varoista laajakaistainfrastruktuurin investointihankkeisiin sekä liikenteeseen ja infrastruktuuriin liittyviin kehittämis- ja investointihankkeisiin.”

- **Onko tukimenettelystä säädetty selkeästi ja riittävällä tasolla?**

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 2

-

Kommentteja ja näkemyksiä lukuun 3

-

- **Onko erillinen luku kansallisen vastinrahoituksen erityissäännöksistä tarpeellinen?**

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 4

-

- **Onko eri viranomaisten tarkastusoikeudet määritelty selkeästi?**

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 5

-

Kommentteja ja näkemyksiä lukuun 6

-

IV Mitä muuta haluatte sanoa alueiden kehittämistä ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanoa ja hankkeiden rahoittamista koskevan lainsäädännön uudistamisesta?

Kommentit ja näkemykset

-

Kauranen Aki
Mikkelin kaupunki